

С. О. Іщук,

доктор економічних наук, професор,
завідувач відділу проблем реального сектору економіки регіонів,
E-mail: iso.ird@ukr.net
ResearcherID: G-6417-2019,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3698-9039>;

Л. Й. Созанський,

кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник відділу проблем реального сектору економіки регіонів,
E-mail: ls.ird2@ukr.net
ResearcherID: G-5930-2019,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7854-3310>;
ДУ "Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України"

Проблеми та особливості розвитку легкої промисловості в Україні: статистичний порівняльний аналіз із країнами Євросоюзу

Легка промисловість – один із базових стратегічних сегментів національної економіки, який забезпечує майже 5% бюджетних надходжень і 2,6% українського товарного експорту, а отже, має значний потенціал для подальшого розвитку. Метою статті є визначення проблем та особливостей розвитку легкої промисловості в Україні за результатами порівняльного статистичного аналізу з країнами Євросоюзу. Як засвідчили результати досліджень, наслідком системної негативної динаміки виробництва продукції легкої промисловості стало відставання України, зокрема від Польщі – у 6 разів, від Німеччини – у 21 раз, а від Італії – у 73 рази. Легка промисловість України (як і провідних країн Євросоюзу) спеціалізується на виготовленні продукції кінцевого споживання, частка якої у структурі випуску становить понад 60%. Попри таку спеціалізацію, потреба внутрішнього ринку у товарах легкої промисловості майже на 90% покривається імпортом. Водночас значна експортоорієнтованість текстильних та інших виробництв легкої промисловості при високому рівні імпортозалежності національної економіки за усіма сегментами споживання продукції цих виробництв свідчить про наявність високої частки толінгових операцій в українському експорті. Розвиток української легкої промисловості стримує наявність таких ключових проблем: висока залежність від імпортних сировини, матеріалів і комплектуючих; низька цінова конкурентоспроможність продукції вітчизняного виробництва на внутрішньому ринку; зосередженість значної частини виробництв на виготовленні продукції з давальницької сировини. Звідси пріоритетним завданням державної промислової політики щодо підтримки розвитку легкої промисловості є відновлення (із подальшим нарощуванням) сировинного забезпечення текстильних та інших виробництв в Україні. Наступне завдання – створення конкурентних умов на внутрішньому ринку товарів легкої промисловості шляхом ліквідації тіньового товарообороту в цьому сегменті. Третім завданням є зменшення обсягів сировинного експорту, натомість нарощення поставок на зовнішні ринки високоякісної продукції з високою часткою доданої вартості.

Ключові слова: легка промисловість, продукція, виробництво, імпорт, експорт, давальницька сировина.

Постановка проблеми. На сьогодні легка промисловість – один із базових стратегічних сегментів національної економіки, який забезпечує 5% бюджетних надходжень і 2,6% українського товарного експорту, а отже, має значний потенціал для подальшого розвитку. В Україні функціонує понад 2,3 тис. малих і середніх підприємств легкої промисловості, на яких задіяно близько 85 тис. працівників, а річні обсяги виготовленої ними продукції досягають 22 млрд грн. Виробництво в основному зосереджене на середніх підприємствах (що ста-

новлять 14% від загальної кількості підприємств легкої промисловості) – вони реалізують майже 80% продукції, тоді як на 2014 малих підприємств (решта 86%) припадає лише близько 20% продукції.

В Україні поступово нарощують свою потужність і активно розвиваються текстильні, швейні, трикотажні, шкіргалантерейні, хутряні та інші виробництва легкої промисловості. Завдяки якісному пошиттю і демократичним цінам тканини і одяг вітчизняних товаровиробників активно завоюють популярність не тільки на внутрішньому, а й на міжнародному ринку. Однак, незважаючи

на досить динамічний розвиток цього виду переробної промисловості, його функціонування супроводжується низкою проблем. Передусім це нерівні умови конкуренції на внутрішньому ринку, нестабільність податкового законодавства, застарілий механізм контролю безпеки продукції. Окрім того, мають місце низька продуктивність праці, дефіцит кваліфікованих кадрів, обмежений вибір сировини та ін. Більшість українських підприємств дотепер не експортують готові національні продукти, а надають лише послуги з пошиття одягу чи взуття з давальницької сировини. Співпраця з європейськими партнерами базується на виконанні окремих трудомістких операцій, тоді як закупівля, продаж, проектування та логістика виконуються замовником. За таких умов окреслення перспективних напрямів розвитку виробництв легкої промисловості в Україні та обґрунтування ефективних способів стимулювання такого розвитку мають базуватися на результатах детальних аналітичних досліджень трендів динаміки основних показників функціонування цього сегмента національної економіки, зокрема порівняно з країнами-членами Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень. Вирішенню проблемних питань функціонування виробництв легкої промисловості в Україні за останнє 10-річчя присвячена порівняно незначна кількість досліджень. Так, у [1–4] аналітично обґрунтовано наявність суттєвого, однак нереалізованого потенціалу розвитку вітчизняної легкої промисловості. У [5; 6] проведено аналіз внутрішнього ринку продукції легкої промисловості в Україні, а також визначено основні проблеми його розвитку, серед яких високий ступінь тінізації, зростання обсягу ввезення вживаного одягу та взуття тощо. У цих дослідженнях акцентовано увагу на відсутності

в Україні необхідних економічних та нормативно-правових умов для конкурентного розвитку виробництв легкої промисловості. Попри вагому ринкову перспективність, а також соціально-економічну значущість цього сегмента промисловості, в Україні дотепер не відбулося реформ, які б сприяли вирішенню окреслених проблемних питань. Окрім того, в останні роки у вітчизняному науковому просторі не спостерігалось ґрунтовних, комплексних науково-аналітичних досліджень, які б відображали сучасні тенденції та перспективи розвитку української легкої промисловості у контексті глобальних економічних трендів.

Метою статті є визначення проблем та особливостей розвитку легкої промисловості в Україні на основі порівняння результатів статистичного аналізу з країнами ЄС.

Результати та обговорення. Із часу набуття Україною незалежності випуск продукції підприємствами легкої промисловості суттєво скоротився – у 2001 році він становив лише близько 22% від випуску у 1990 році. (Зазначимо, що під легкою промисловістю розуміється виробництво текстилю, одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів). Таке падіння випуску спричинене, зокрема, значним скороченням доходів населення та стрімким зниженням обсягів державного замовлення на пошиття професійного одягу. У 2008 році випуск легкої промисловості України досяг майже 60% рівня 1990-го, але в наступні роки знову різко знизився, передусім під впливом світової фінансової кризи (рис. 1, за даними [7]). Подальша динаміка виробництва у цьому сегменті національної економіки була нестабільною: спад у 2014–2016 роках (до рівня 2004 року) і стабільне зростання у двох наступних роках. У 2018 році обсяг реалізованої продукції легкої промисловості України досяг 93% від рівня 2006 року [7].

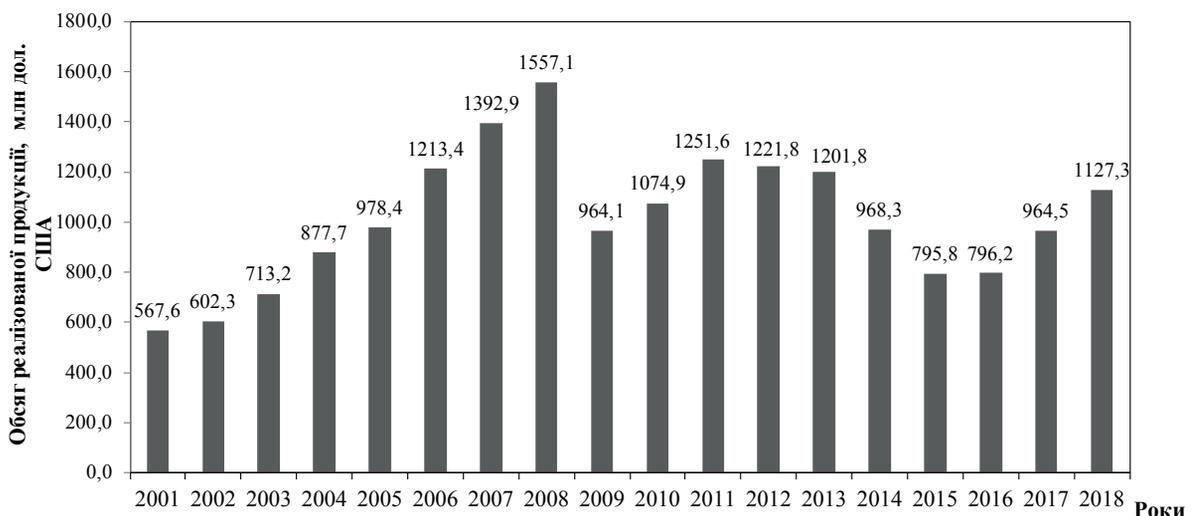

Рис. 1. Обсяг реалізованої продукції легкої промисловості, Україна

Наслідком негативної динаміки виробництва товарів легкої промисловості стало відставання України за цим показником, зокрема від Польщі – у 6 разів, від Німеччини – у 21 раз, а від Італії (лідера серед країн ЄС у цьому сегменті переробної промисловості) – у 73 рази. У 2017 році за обсягом випуску продукції легкої промисловості Україна займала 21-ше місце порівняно з відповідними величинами для країн ЄС-28 [8; 9].

Легка промисловість України (як і Італії та Німеччини) спеціалізується на виготовленні продукції кінцевого споживання, частка якої у структурі випуску (за сегментами споживання) у 2017 році становила 60,76%, а у 2015-му навіть досягла 82,90% (рис. 2, за даними [9]). Однак, попри таку спеціалізацію, у 2017 році потреба внутрішнього ринку у товарах легкої промисловості на 87,22% покривалась імпортом [9].

Рис. 2. Структура випуску продукції легкої промисловості (за сегментами споживання), Україна

Однією з основних причин високої залежності національної економіки від імпорту продукції легкої промисловості є невисокий рівень забезпеченості вітчизняних виробництв власною продукцією проміжного споживання. Водночас необхідно констатувати тенденцію до деякого зниження імпортозалежності національної економіки за усіма сегментами споживання продукції легкої промисловості. Так, у 2017 році проти 2013 року частка імпорту у загальному споживанні продукції легкої промисловості зменшилася на 11,87 в. п., зокрема у кінцевому – на 2,75 в. п., а у проміжному – на 6,8 в. п. (рис. 3, за

даними [9]). Позитивною є динаміка імпортичних операцій за аналізований період: обсяг імпорту в Україну продукції проміжного споживання, виготовленої виробництвами, що належать до легкої промисловості, у доларовому еквіваленті зменшився на 51,0%, а продукції кінцевого споживання – на 39,7%. За останні п'ять років загальний обсяг українського імпорту продукції легкої промисловості (товарних груп 61–65 Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, далі – УКТЗЕД) зменшився на 42,0%. Найбільшою мірою це стосувалось імпорту текстильного одягу (–52,55%) і взуття (–55,55%).

Рис. 3. Частка імпорту у споживанні продукції легкої промисловості, Україна

Попри тенденцію до зниження рівня імпортозалежності української економіки за сегментами споживання продукції легкої промисловості (проміжного і кінцевого), а також попри суттєве зменшення обсягу такого імпорту абсолютні значення цих показників усе ще є порівняно високими. Водночас варто зауважити, що залежність від імпорту продукції легкої промисловості властива економікам більшості країн ЄС. До прикладу, у Польщі частка імпорту у проміжному споживанні продукції легкої промисловості становить 63,45%, а у кінцевому – 69,24%, у Німеччині значення цих показників – відповідно, 68,39% і 65,77%, тоді як в Італії – 32,11% і 27,04%.

Майже 80% випуску продукції легкої промисловості ЄС виробляється у шести країнах: Італії, Німеччині, Іспанії, Франції, Великій Британії і Португалії [8]. Звідси випливає, що далеко не всі країни мають потенціал для активного розвитку легкої промисловості або ставлять це за пріоритет. Така ситуація зумовлена як проблемами ресурсного забезпечення профільних виробництв, так і сформованою структурою світового ринку легкої промисловості. Однак, незважаючи на порівняно низький обсяг випуску вітчизняної легкої промис-

ловості (щодо країн ЄС) та її високу залежність від імпорту виробничих ресурсів (основних засобів, сировини та матеріалів), в Україні напрацьовано значний досвід, є кваліфікований персонал, традиції і потенціал для нарощення необхідного сировинного забезпечення, а відтак, збільшення випуску готової продукції цих переробних виробництв. Аргументується це твердження зазначеним вище поступовим зниженням рівня імпортозалежності національної економіки в аналізованому сегменті.

Водночас одним із основних чинників, який послаблює конкурентоспроможність продукції української легкої промисловості на внутрішньому споживчому ринку, є сприятливі умови для імпорту одягу та інших виробів, що були у використанні. Так, у 2018 році в Україну імпортовано 130 тис. тонн вживаного одягу на суму майже 155 млн дол. США, що на 38,87 тис. тонн (або 57,47 млн дол. США) більше, аніж у 2015 році (рис. 4, за даними [10]). Відтак, за обсягом імпорту вживаного одягу і взуття (код за УКТЗЕД 6309) Україна займала четверте місце після Пакистану, Малайзії і Кенії серед 112-ти країн світу (у 2013 році – п'яте місце, 128,8 млн дол. США серед 157-ми країн світу після Росії, Пакистану, Малайзії і Польщі [10]).

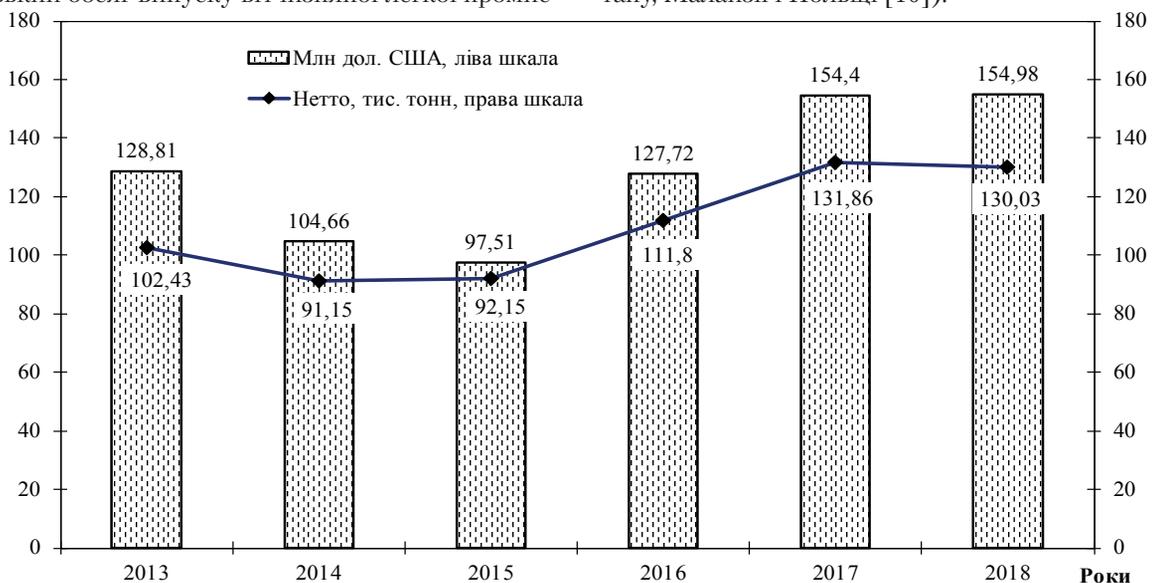

Рис. 4. Обсяг імпорту в Україну вживаного одягу та інших виробів (код за УКТЗЕД 6309)

У структурі українського імпорту готового одягу та взуття у 2018 році частка вживаних товарів склала 13,8% проти 17,8% у 2017 році та 6,6% у 2013 році (рис. 5, за даними [10]). Для порівняння, у Польщі цей показник становив 3,29%, а у Пакистані, що є світовим лідером за імпортом вживаного одягу, – 51,12% [10]. Отже, попри відносну близькість України і Польщі у світовому рейтингу імпортерів вживаних товарів у 2018 році, частка останніх у структурі українського імпорту продукції легкої промисловості була на 10,51 в. п. вищою, аніж у структурі польського. Безумовно, зменшення у 2018 році (порівняно з попереднім)

частки вживаних товарів в обсязі імпорту готового одягу і взуття в Україні на 4,0 в. п. є позитивом, але загалом за аналізований період тренд цього показника однозначно негативний.

Водночас варто визнати, що у країнах, економіки яких розвиваються або належать до перехідного типу (тобто із порівняно низьким рівнем доходів громадян), імпорт вживаних товарів на певному етапі може бути корисним, оскільки надає доступ малозабезпеченим верствам населення до дешевого одягу і взуття. З іншого боку, такий імпорт суттєво знижує (передусім за ціновими параметрами) конкурентоспроможність продукції

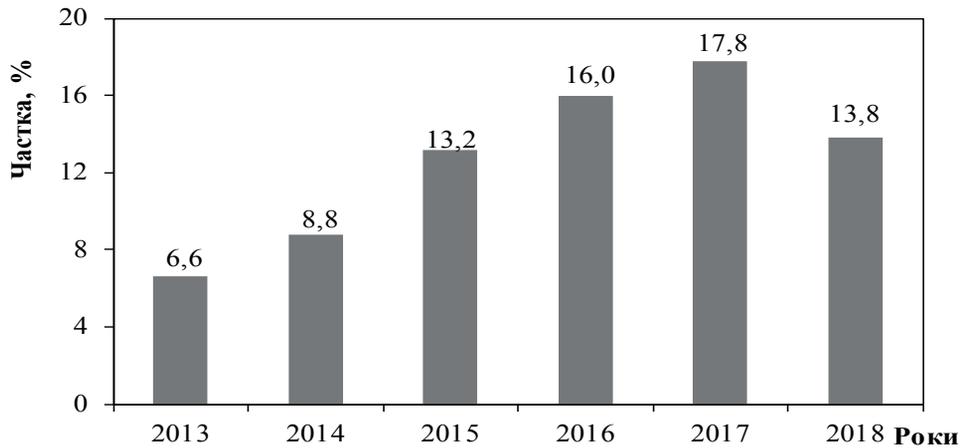

Рис. 5. Частка вживаних товарів в імпорті готового одягу та взуття

легкої промисловості вітчизняного виробництва на внутрішньому споживчому ринку, а отже, спричиняє падіння випуску такої продукції.

Попри високу імпортозалежність, українська легка промисловість є експортоорієнтованою – у 2017 році 46,21% виготовленої продукції текстильних та інших виробництв було реалізовано на зовнішніх ринках (рис. 6, за даними [9]). Тобто на внутрішньому ринку України споживалося

тільки 53,79% продукції вітчизняних виробництв, тоді як імпортозалежність у сегменті кінцевого споживання товарів легкої промисловості становила 87,22%. Порівняно з 2013 роком частка реалізованої на внутрішньому ринку продукції вітчизняного виробництва збільшилась у 1,85 раза, а імпортозалежність у сегменті кінцевого споживання товарів легкої промисловості в Україні зменшилась лише на 2,75 в. п.

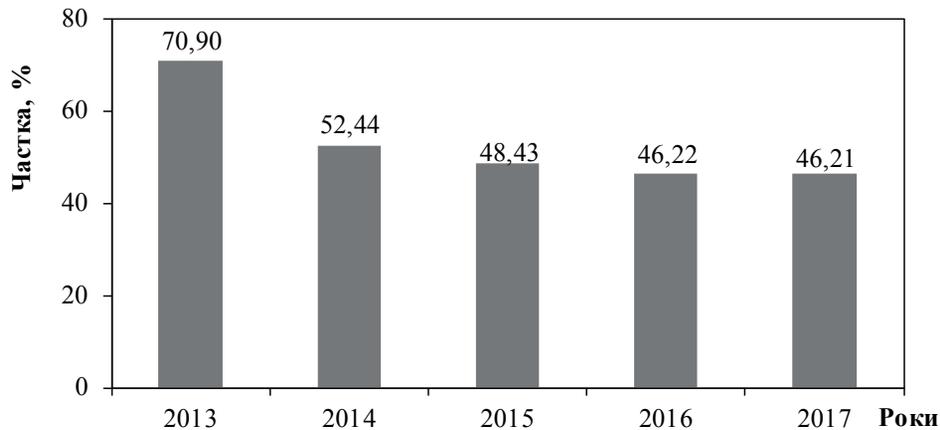

Рис. 6. Частка експорту у випуску виробництва текстилю, одягу, шкіри та інших матеріалів в Україні

Значна експортоорієнтованість текстильних та інших виробництв легкої промисловості за високого рівня імпортозалежності національної економіки за усіма сегментами споживання їх продукції свідчить суттєву частку толінгових операцій в українському експорті. Так, у 2018 році експорт товарної групи VIII УКТЗЕД “Шкури необроблені, шкіра вичинена” на 56,11% складався з продукції, виготовленої на основі давальницької сировини, і порівняно з 2013 роком значен-

ня цього показника збільшилося на 21,89 в. п. (табл. 1, за даними [11]). Упродовж аналізованого періоду також зросла (на 8,28 в. п.) частка такої продукції в експорті групи XII УКТЗЕД “Взуття, головні убори, парасольки”. Водночас в експорті текстильних матеріалів та текстильних виробів (товарна група XI УКТЗЕД) частка продукції, виготовленої з давальницької сировини, після зростання у 2016 році на 5,06 в. п. знову повернулася до рівня 2013 року.

Частка готової продукції, виготовленої з давальницької сировини, в експорті легкої промисловості, Україна

(%)

Код за УКТЗЕД	Товарна група	Рік					
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
VIII	Шкури необроблені, шкіра вичинена	34,32	36,2	47,94	55,5	57,0	56,11
41	Шкури	20,48	22,5	36,75	48,3	51,1	52,80
42	Вироби із шкіри	66,03	79,3	74,68	81,9	83,9	84,03
43	Натуральне та штучне хутро	34,18	20,3	29,59	19,9	24,8	13,61
XI	Текстильні матеріали та текстильні вироби	74,14	76,3	76,45	79,20	76,0	74,60
51	Вовна	30,49	16,9	15,24	51,9	48,1	49,42
52	Бавовна	20,63	17,7	52,96	37,0	36,7	41,82
53	Інші текстильні волокна	2,44	3,5	2,16	1,3	2,3	1,01
54	Нитки синтетичні або штучні	13,96	35,6	67,38	78,7	56,2	67,36
55	Синтетичні або штучні штапельні волокна	12,62	12,1	47,76	47,7	36,1	45,45
56	Вата	16,14	11,7	6,81	9,3	7,1	5,05
58	Спеціальні тканини	64,12	67,4	61,24	64,9	69,1	62,22
59	Текстильні матеріали	1,20	2,1	3,89	6,9	9,2	10,21
60	Трикотажні полотна	76,59	75,1	74,53	78,8	87,0	88,60
61	Одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні	76,66	77,7	76,85	80,0	77,9	78,13
62	Одяг та додаткові речі до одягу, текстильні	95,90	96,4	96,62	96,6	95,5	93,88
63	Інші готові текстильні вироби	61,71	69,2	68,90	75,9	73,7	76,02
XII	Взуття, головні убори, парасольки	72,58	77,8	80,72	79,1	77,7	80,86
64	Взуття	74,46	79,8	82,97	82,4	80,3	84,84
65	Головні убори	55,09	69,2	58,46	63,1	77,2	49,33
67	Оброблені пір'я та пух	30,90	9,5	48,93	61,5	35,5	65,92

Загалом можна констатувати майже повну відсутність в українському експорті товарів легкої промисловості виробів зі шкіри, трикотажних полотен і одягу (трикотажного і текстильного), а також взуття вітчизняного виробництва.

Отже, швейні, текстильні та взуттєві підприємства, які розташовані в Україні, але працюють на засадах толінгу, не забезпечують продукцією українського споживача, а наповнюють зовнішній ринок та обслуговують економічні інтереси певних країн і бізнес-груп. Соціально-економічний ефект для національної економіки від функціонування таких підприємств полягає тільки у наявності відносно незначної кількості робочих місць із невисокою оплатою праці (порівняно з сусідніми країнами, зокрема ЄС), бюджетних надходжень від нарахувань на фонд оплати праці, а також споживання невеликого обсягу вітчизняних енергоресурсів. Водночас така ситуація свідчить про те, що випуск вітчизняної легкої промисловості (у розрізі продукції як проміжного (або виробничого), так і кінцевого споживання), а отже, ринок праці та бюджетні надходження потенційно можуть суттєво збільшитися за рахунок імпорто-

заміщення на внутрішньому ринку та якісного покращання структури експорту, передусім шляхом зниження у ньому частки готової продукції, виготовленої з давальницької сировини.

Висновки та рекомендації. Розвиток української легкої промисловості стримує наявність трьох ключових проблем:

висока залежність від імпортних сировини, матеріалів і комплектуючих, зокрема тканин (передусім із бавовни та льону), шкіри, вовни, фурнітури, ниток, а також основних засобів;

низька цінова конкурентоспроможність продукції вітчизняного виробництва на внутрішньому ринку, спричинена сприятливими умовами для офіційного і сірого імпорту вживаного одягу та взуття, нелегального внутрішнього випуску, а також контрабанди тканин і готових виробів;

зосередженість значної частини виробництв (надто у Західному регіоні) на виготовленні продукції з давальницької сировини.

А отже, пріоритетним завданням для забезпечення розвитку вітчизняної легкої промисловості є відновлення (із подальшим нарощенням) сировинного забезпечення текстильних та інших

виробництва в Україні. Для цього підприємствам необхідне створення, відновлення чи модернізація потужностей із переробки вовни, льону, технічної коноплі, бавовни, а також для виробництва штучних і синтетичних волокон. Такі потужності слід зосереджувати у регіонах, що мають сприятливі умови для вирощування та заготівлі названих видів сировини.

Другим, не менш важливим завданням для подолання проблем функціонування легкої промисловості в Україні і забезпечення її подальшого розвитку, є створення конкурентних умов для учасників внутрішнього ринку продукції текстильних та інших виробництв. Вирішення цього завдання потребує розробки й упровадження відповідних нормативних, технічних і кадрових заходів, спрямованих на ліквідацію потоків сірого імпорту одягу і взуття в Україну, а також нелегального внутрішнього випуску. Іншими словами, забезпечення конкурентних умов для учасників внутрішнього ринку продукції легкої промисловості в Україні неможливе без ліквідації тінювого товарообороту в цьому сегменті економіки. Своєю чергою, легалізація торгівлі, зокрема готовою продукцією виробництв легкої промисловості, на внутрішньому споживчому ринку передбачає обов'язкове впровадження реєстраторів розрахункових операцій (у т. ч. програмних) для усіх суб'єктів торгівельної діяльності.

Практична реалізація такого завдання лежить у нормативно-правовій площині, і на сьогодні у цьому напрямі вже зроблено перші законодавчі кроки, насамперед щодо вдосконалення (раціоналізації) спрощеної системи оподаткування. Так, 20.09.2019 р. Верховна Рада України прийняла Закони України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг", а також "Про внесення змін до Закону України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" та інших законів України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі та послуг".

Водночас важливим етапом у подоланні проблем вітчизняної легкої промисловості є її захист від впливу імпорту дешевих, передусім китайських, товарів. Цього можна досягти шляхом збільшення (за умови несуперечності з правилами Світової організації торгівлі) ставок мита і податку на додану вартість на імпорт одягу, взуття, а також сировини, тканин, фурнітури та іншої продукції легкої промисловості, яка має фактичний і перспективний потенціал виготовлення в Україні. Іншим способом є обґрунтування і запрова-

дження показників мінімальної вартості мита на згаданий імпорт із Китаю та інших країн, які не входять до ЄС.

З огляду на суттєвий негативний вплив імпорту вживаного одягу та взуття на конкурентоспроможність продукції вітчизняної легкої промисловості на внутрішньому ринку пропонується:

- встановити належний санітарний контроль за реалізацією вживаних товарів;
- запровадити обов'язкове сортування і сертифікацію, а також повну заборону на імпорт окремих видів вживаних товарів (білизни та ін.);
- ввести ліцензування діяльності торгівців вживаним одягом та взуттям;
- внести відповідні зміни у Податковий кодекс України, які б передбачали обов'язкову загальну систему оподаткування для імпортерів і продавців вживаного одягу та взуття, а в подальшому – для усіх без винятку імпортерів.

Розвиток легкої промисловості в Україні вимагає подолання негативів, пов'язаних зі зрушенням можливостей для національних товаровиробників унаслідок збільшення кількості підприємств, що займаються переробкою давальницької сировини. Наявність таких підприємств (у тій формі, в якій вони функціонують тепер) із позиції економічної безпеки є доцільною лише у коротко- і середньостроковому періодах. У подальшому ці підприємства мають бути трансформовані у напрямі їх інтеграції в українську економіку. Це може відбуватися двома шляхами (або їх синтезом):

- 1) відкриття національних виробництв із виготовлення продукції, що здатна замінити давальницьку сировину;
- 2) створення в Україні підприємств із подальшої переробки (чи використання) готової продукції, виготовленої з давальницької сировини, на діючих підприємствах.

Отже, одним із пріоритетів державної промислової політики, зокрема у площині розвитку виробництв легкої промисловості, які працюють на основі давальницької сировини, повинно стати розширення ланцюгів доданої вартості, створеної в Україні, шляхом доповнення їх новими ланками. Це можуть бути спільні підприємства, однак коефіцієнт локалізації внутрішнього (українського) потенціалу у них має становити не менше 50%.

Стратегія розвитку легкої промисловості повинна передбачати зниження сировинного експорту і нарощення постачання високоякісної продукції з доданою вартістю. Звідси напрямом подальших досліджень є розробка моделей оцінки перспективних ніш на зовнішніх ринках для продукції вітчизняної легкої промисловості.

Список використаних джерел

1. Легка промисловість України: теоретико-методологічні засади управління розвитком в умовах інтеграції до СОТ: монографія / І. М. Грищенко та ін.; за ред. Ю. В. Гончарова. Київ: КНУТД, 2011. 332 с.
2. Легка промисловість України: стан, проблеми, перспективи економічного розвитку: монографія / О. І. Волков та ін.; за ред. О. І. Волкова, Ю. В. Гончарова. Київ: КНУТД, 2009. 446 с.
3. Носова Н. І. Проблеми розвитку підприємництва в легкій промисловості України // Економічні інновації. Вип. 38: Формування економічних стратегій розвитку підприємництва, регіону, держави: зб. наук. праць. Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2009. С. 144–161.
4. Аналітичні матеріали. Галузі легкої промисловості // Офіційний сайт Асоціації підприємств легкої промисловості “Укрлепром”. 2019. URL: <http://ukrlegprom.org/ua/analytics/>
5. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки: науково-аналітична доповідь / за ред. Л. В. Дейнеко; НАН України, ДУ “Ін-т екон. та прогнозув. НАН України”. Київ, 2018. С. 51–56.
6. Дейнеко Л. В., Завгородня М. Ю. Розвиток внутрішнього ринку легкої промисловості: проблеми та можливості // Український соціум. 2012. № 1 (40). С. 83–98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2012_1_8
7. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності / Статистична інформація / Промисловість // Офіційний сайт Державної служби статистики України. 2019. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. National accounts aggregates by industry // Official website of Eurostat. URL: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_a64&lang=en
9. Таблиця “витрати-випуск” за 2017 рік (в цінах споживачів) // Державна служба статистики України. URL: http://csv2.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/vvp/vitr_vip/vitr_u/arh_vitr_u.html
10. Clothing; worn and other worn articles (HS code: 630900) // Official website of United Nations. UN Comtrade Database. URL: <https://comtrade.un.org/data>
11. Товарна структура зовнішньої торгівлі / Статистична інформація / Зовнішньоекономічна діяльність // Офіційний сайт Державної служби статистики України. 2019. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

References

1. Hryshchenko, I. M., Honcharov, Yu. V., Shcherbyna, I. V., Dvoretzkyi, A. O., Krakhmaliova, N. A., & Maksymenko, I. O. et al. (2011). *Lehka promyslovisht Ukrainy: teoretyko-metodolohichni zasady upravlinnia rozvytkom v umovakh intehtratsii do Svitovoi orhanizatsii torhivli [Light Industry of Ukraine: theoretical and methodological foundations of development management in terms of integration into the World Trade Organization]*. Yu. V. Honcharov (Ed.) Kyiv: KNU TD [in Ukrainian].
2. Volkov, O. I., Honcharov, Yu. V., Boki, V. I., Bondarenko, O. V., Vovchok, S. V., & Hlynska, A. Ye. (2009). *Lehka promyslovisht Ukrainy: stan, problemy, perspektyvy ekonomichnoho rozvytku [Light industry of Ukraine: state, problems, prospects of economic development]*. Yu. V. Honcharov (Ed.). Kyiv: KNU TD [in Ukrainian].
3. Nosova, N. I. (2009). Problemy rozvytku pidpriemnytstva v lehkii promyslovosti Ukrainy [Some problems of entrepreneurship development in light industry of Ukraine]. *Ekonomichni innovatsii – Economic innovations, Vol. 38*. [Formation of economic strategies for the development of entrepreneurship, region, state], p. 144–161). Odessa: IPREED NAN Ukraine [in Ukrainian].
4. Analitychni materialy / Haluzi lehkoi promyslovosti [Analytical Materials / Light Industry Industries]. (2019). *Official site of the Association textile & leather industry enterprises “Ukrlehprom”*. Retrieved from <http://ukrlegprom.org/ua/analytics/> [in Ukrainian].
5. Deineko, L. V. (Ed.). (2018). *Rozvytok promyslovosti dlia zabezpechennia zrostannia ta onovlennia ukraïnskoi ekonomiky [Development of industry for growth and renewal of the Ukrainian economy]*. Kyiv: Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine [in Ukrainian].
6. Deineko, L. V. & Zavorodnia, M. Yu. (2012). Rozvytok vnutrishnoho rynku lehkoi promyslovosti: problemy ta mozhlyvosti [Development of the internal light industry market: challenges and opportunities]. *Ukrainskyi sotsium – Ukrainian society, 1 (40)*, 83–98. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2012_1_8 [in Ukrainian].
7. Obsiah realizovanoi promyslovoi produktsii za vydamy diialnosti / Statystychna informatsiia / Promyslovisht [Volume of industrial products sold by type of activity / Statistical information / Industry]. (2019). *Official website of the State Statistics Service of Ukraine*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
8. National accounts aggregates by industry (2017). Official website of Eurostat. *appsso.eurostat.ec.europa.eu*. Retrieved from http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_a64&lang=en [in English].
9. Tablytsia “vytraty-vypusk” za 2017 rik (v tsinakh spozhyvachiv). [Ukrainian input-output table in consumer prices. 2017.]. *csv2.ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://csv2.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/vvp/vitr_vip/vitr_u/arh_vitr_u.html [in Ukrainian].

10. Clothing; worn and other worn articles (HS code: 630900). (2017). Official website of United Nations. *comtrade.un.org*. Retrieved from <https://comtrade.un.org/data> [in English].

11. Tovarna struktura zovnishnoi torhivli / Statystychna informatsiia / Zovnishnoekonomichna diialnist [Commodity structure of foreign trade / Statistical information / Foreign economic activity]. (2019). *Official website of the State Statistics Service of Ukraine*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

S. O. Ishchuk,

DSc in Economics, Professor,

Head of the Department of Problems of the Real Sector of the Economy of Regions,

E-mail: iso.ird@ukr.net

ResearcherID: G-6417-2019,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3698-9039>;

L. Yo. Sozanskyy,

PhD in Economics,

Senior Researcher of the Department of Problems of the Real Sector of the Economy of Regions,

E-mail: ls.ird2@ukr.net

ResearcherID: G-5930-2019,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7854-3310>;

SI "Institute of Regional Research named after M. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine"

Problems and Peculiarities of the Light Industry Development in Ukraine: A Statistical Comparison with EU Countries

The light industry is one of the basic strategic segments of the national economy, providing for 5.0% of budget revenues and 2.6% of Ukrainian merchandise exports, and, therefore, has a considerable potential for further development. The purpose of the article is to identify problems and peculiarities of the light industry development in Ukraine on the basis of a statistical comparison with EU countries. According to the research results, the systemic negative dynamics of the light industry output resulted in a lag between Ukraine and EU countries, e. g. 6 times from Poland, 21 times from Germany, and 73 times from Italy. The light industry in Ukraine (like in the leading EU countries) specializes in manufacturing of final consumption products, which share in the output is more than 60%. However, despite such specialization, nearly 90% of the domestic demand for the light industry goods is met by imports.

At the same time, the significant export orientation of textile and other light industry industries given that all the production and consumption segments of these industries in Ukraine have a strong import dependence indicates a high share of tolling operations in the Ukrainian exports. The development of the Ukrainian light industry is hampered by the following key problems: high dependence on imported raw materials, supplies and components; low price competitiveness of home-made goods on the domestic market; the reliance of a large part of domestic companies in the industry on consumer-supplied raw materials. Hence, the priority of the government's industrial policy for the light industry development is to restore (and further increase) raw materials supplies for textile and other domestic industries. The second objective is to create competitive conditions on the domestic market for the light industry by eliminating the shadow turnover in this segment. The third objective is to reduce the commodity exports, along with increasing exports of high quality products with a high share of value added.

Key words: *light industry, products, manufacture, imports, exports, consumer-supplied raw materials.*

Бібліографічний опис для цитування:

Іщук С. О., Созанський Л. Й. Проблеми та особливості розвитку легкої промисловості в Україні: статистичний порівняльний аналіз із країнами Євросоюзу // Статистика України. 2020. № 1. С. 42–50. Doi: 10.31767/su.1(88)2020.01.05.

Bibliographic description for quoting:

Ishchuk, S. O., & Sozanskyy, L. Yo. (2020). Problemy ta osoblyvosti rozvytku lehkoj promyslovosti v Ukraini: statystychnyi porivnialnyi analiz iz krainamy Yevrosoiuzu [Problems and Peculiarities of the Light Industry Development in Ukraine: A Statistical Comparison with EU Countries]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 1, 42–50. Doi: 10.31767/su.1(88)2020.01.05.